MIKC Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola “Saules skola”

Mācību priekšmets:

Poligrāfijas tehnoloģijas

Specialitāte: **Māksla**

2. kurss

Grāmatas vāka anatomija

Metodiskā izstrādne

Izstrādnes autors: **Ernests Mucenieks**

Daugavpils
2023

SATURS

Ernests Mucenieks

Metodiskā izstrādne ***Grāmatas vāka anatomija***

Sasniedzamais rezultāts:
Spēj veidot grāmatas dizainu.
Spēj saskatīt un analizēt grāmatas stila veidojošos paņēmienus. Spēj iegūtās teorētiskās zināšanas praktiski pielietot savos darbos.

Mērķauditorija:
programmas Māksla 2 kursa audzēkņi

Metodiskās izstrādnes praktiskais pielietojums:

Apmācību metode izstrādāta atbilstoši programmas Māksla 2 kursa audzēkņu vajadzībām un ir praksē pierādījusi, kā veiksmīgs, intensīvs un jauniešiem aizraujoš apmācību veids.
Teorētiskā daļa par grāmatu uzbūvi ir pielietojama arī citos mācību priekšmetos, kā ilustrācija, lietišķā grafika, kompozīcija u.c.

Uzskates un citi mācību līdzekļi:
Nodarbībā tiek demonstrēti pasaulē atzītie grāmatas dizaina paraugi.
Teorētiskā nodarbība tiek papildināta ar praktisku vingrinājumu (testa darbu), kurā skolniekiem ir jāatbild uz jautājumiem par nodarbības saturu.

Metodiskās izstrādnes aktualitāte/novitāte:
Izstrādātā mācību metode balstīta uz modernam zināšanām par grāmatas dizaina izstrādi.
Teorētiskās zināšanas par grāmatas dizainu, tiek nostiprinātas praksē, kad audzēkņiem ir jāizveido katram savs grāmatas dizains un jāizveido grāmatas stils.

SATURS

IEVADS 4
1. Vāka dizains un izkārtojums 4
1.1. Priekšējais vāks 5
1.2. Attēli 5
2. Tipografika 6
2.1. Nosaukums 7
2.2. Apakšvirsraksts 8
3. Aizmugurējais vāks 8
3.1. Grāmatas apraksts 9
3.2. Recenzijas 10
3.3. Autora biogrāfija 10
4. Grāmatas muguriņa 11
5. Vāku veidi 11
6. Vāka maketa šabloni 12
Secinājums 13
LITERATŪRAS SARAKSTS 13

IEVADS

Vāka radīšana ir pēdējais radošais solis, pirms grāmata tiek atdota uz druku. Tas ir tāpēc, ka gandrīz visu, kas attiecas uz grāmatas vāka noformēšanu, nosaka pēdējā rediģētā grāmatas versija: grāmatas izmērs, apgriešanas malas, papīra krāsa un biezums, lappušu skaits nosaka jūsu vāka izmērus. Nekad nav pamata veidot vāku, pirms nav pabeigts teksta galīgais melnraksts, un ir zināmi visi grāmatas noformējuma elementi.

Jums ka grāmatas dizainerim ir nepieciešama informācija par to, ko vēlas redzēt noformējumā jūsu grāmatas mērķa auditorija, lai jūs pieņemtu pareizus, uz patiesiem faktiem balstītus lēmumus. Pirms sākat veidot vāka dizainu, izpētiet 20 līdz 50 grāmatas tajā pašā žanrā kuru prezentē jūsu grāmata, pievēršot uzmanību savā pētījumā visiem vāka dizaina elementiem. Ievērojiet katras grāmatas priekšējo vāciņu, aizmugurējo vāciņu, muguriņu, izkārtojumu, attēlus, fontus un citus elementus.

Uzrakstiet ātrās piezīmes par katru vāka dizainu un sistematizējiet tos. Meklējiet tēmas, kuras kopīgo jūsu pētījumi. Kad esat pabeidzis rakstīšanu un rediģēšanu un veicis pētījumu, varat sākt darbu ar vāka noformējumu.

1. Vāka dizains un izkārtojums

Grāmatas vāka noformējums sastāv no teksta un attēliem. Lai izkārtojums būtu pareizs, ir jāpadomā par vienoto ziņu, kuru vēlaties nodot caur savu dizainu lasītājam. Kas ir tā vienīgā sajūta vai ideja, ko vēlaties pateikt? Visiem dizaina elementiem, sākot ar krāsu un attēliem un beidzot ar burtveidolu un tekstu jāpalīdz jūsu idejai sasniegt grāmatas lasītāju.

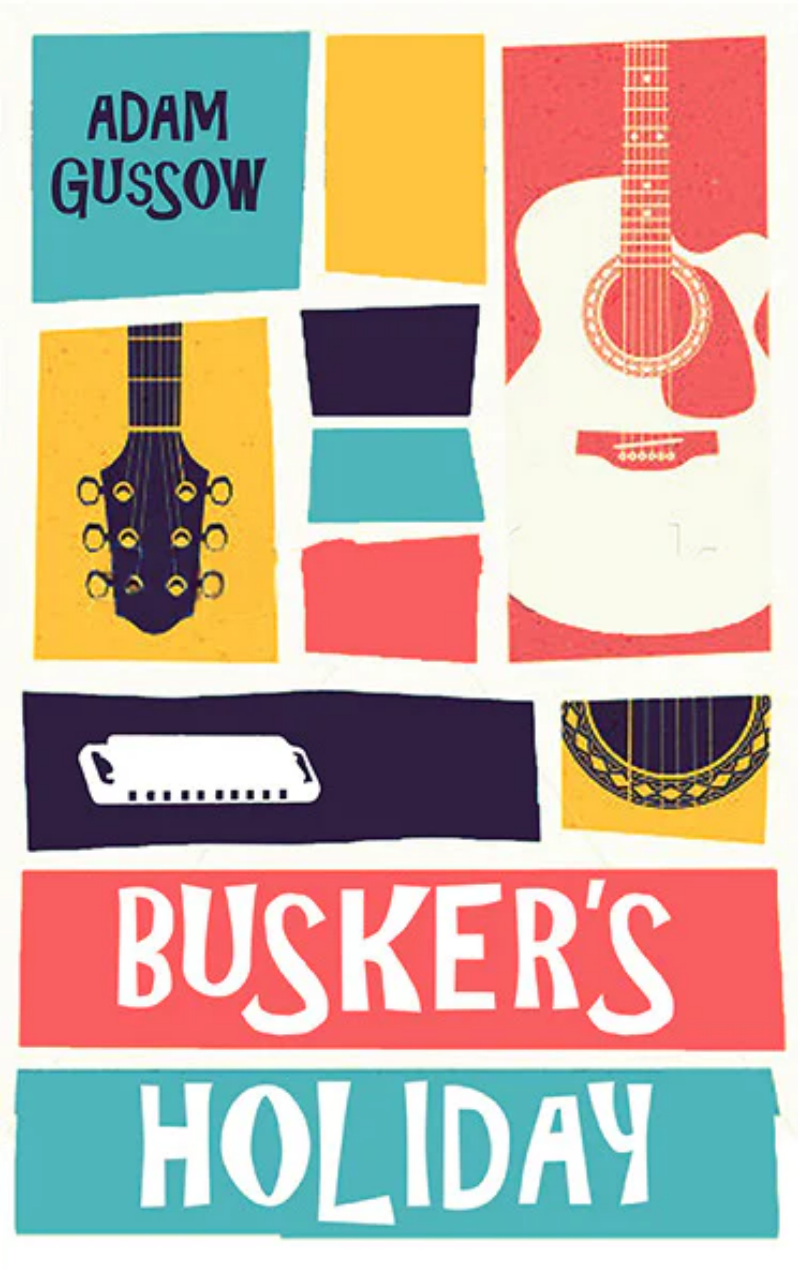
Kad skaidri noformulējiet savu ideju, padomājiet, kā to vislabāk realizēt. Varbūt romantisko noskaņu jums palīdzēs veidot vāka krāsu palete. Varbūt jūs liksiet uzsvaru uz titullapas, šajā

gadījumā varbūt ir labāk veidot vākam askētisku dizainu. Grāmatas kopējam dizainam jābūt harmoniskam un veidotam vienotā stilā.

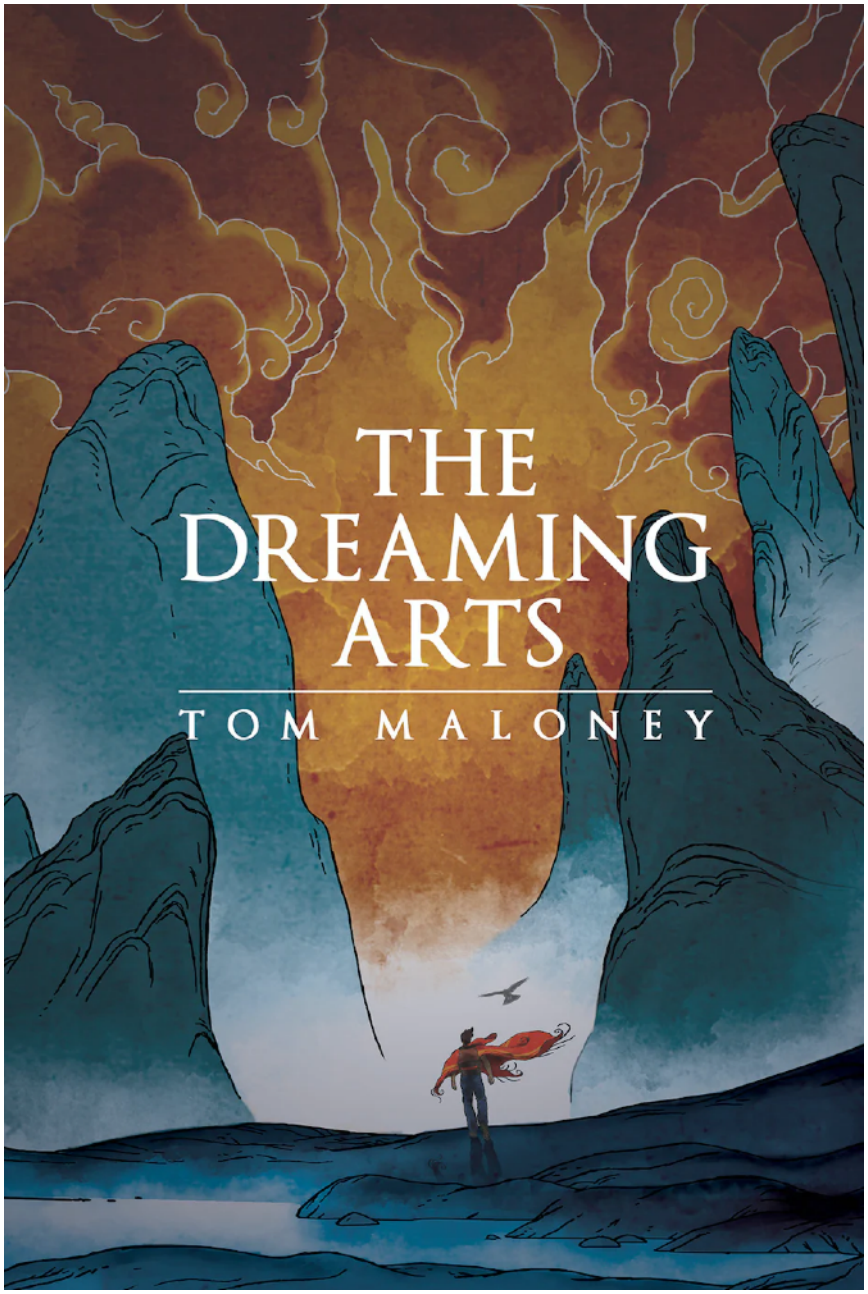
1.1. Priekšējais vāks

Priekšējais vāks ir pirmais no grāmatas dizaina elementiem ar ko sastopās lasītājs. Tam ir viens mērķis: pārdot grāmatu, intriģējot īstos lasītājus. Priekšējā vāka būtiskie elementi ietver nosaukumu un autora vārdu. Papildu elementi ietver apakšvirsrakstu (ja tāds ir), izdevniecību un fotoattēlus, fona attēlus vai grafiku.

1.2. Attēli

No visām grāmatas vāka elementiem attēli, iespējams, ir vissvarīgākie. jāizvēlas tādu fotoattēlu, grafiku, ilustrāciju vai grāmatas nosaukumu dizainu, kas piesaistīs mērķauditoriju. Tam ir

nepieciešams paziņot, par ko ir grāmata. Izmantojiet vizuālos elementus, lai radītu noskaņu. Atcerieties, ka šī ir vieta, vizuālais komponents ir pirmais, ko jūsu potenciālais lasītājs ieraudzīs, un to, ko viņš atcerēsies. Pārliecinieties, arī par to, vai jūsu vāka dizains profesionāli izskatās.

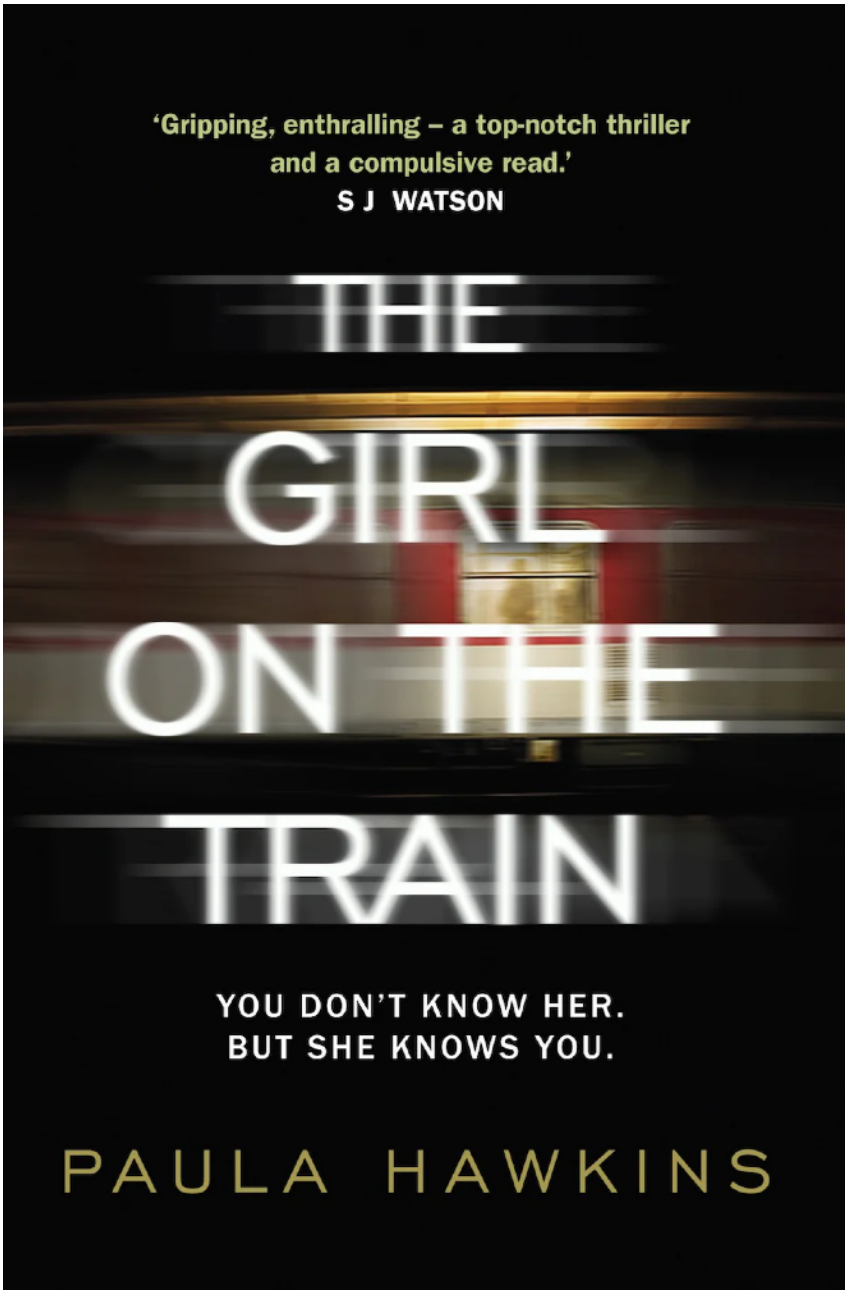
2. Tipografika

Atlasītie fonti paziņo vairāk nekā vārdi, kas tiek rakstīti, tāpēc izvēlieties, pamatojoties uz saturu un noskaņu, uz kuru esat mērķējis. Neesiet tik radoši ar fontiem izņemot virsrakstu jo saturs būs grūti lasāms. Rādiet pareizo noskaņu ar savu fontu; izvēlieties piemēram rakstītu fontu, kas dos romantisku noskaņu, rotaļīgo fontu nenopietnam saturam un drosmīgu, spēcīgu fontu, lai radītu drāmas vai piedzīvojumu noskaņu.

2.1. Nosaukums

Domā kā lasītājs, nevis kā autors. Tiecieties pēc skaidrības, nevis gudrības. Tavs virsraksts ir pirmais (un reizē arī vienīgais), ko cilvēki lasa. Vai viņš komunicē to, par ko ir ši grāmata? Jūsu mērķis ir izmantot vizuālos elementus un noformējumu, lai parādītu potenciālajiem lasītājiem, par ko ir grāmata, un radītu tadu sajūtu, kas viņiem dod priekšstatu par to, kāda būs grāmatas lasīšana.

Šis grāmatas "Meitene vilcienā" vāks uzreiz rāda noslēpumainības sajūtu un ļauj jums apzināties, ka tas būs aizraujošs trilleris. Burtu izplūdums var būt tikai vilciena kustība — vai arī tas varētu būt kaut kas vairāk mīklains attiecībā uz meiteni un pašu stāstu. Apsveriet, kā jūs varat izmantot fontus, krāsu un grafiku, lai izveidotu šāda veida komunikatīvus attēlus jūsu grāmatas vākam.

2.2. Apakšvirsraksts

Apakšvirsrakstu vai žanra nosaukumu izmantojiet, ja tas ir nepieciešams, lai precizētu grāmatas tēmu. Ideālā gadījumā apakšvirsraksts seko nosaukumam un pievieno aprakstošu informāciju. Šeit var arī izvietot izdevniecības logo, vai sērijas nosaukumu.

3. Aizmugurējais vāks

Jūsu priekšējais vāks paveica savu darbu, un pircēju tas pietiekami ieinteresēja, lai grāmatu apskatītu vēlreiz. Tagad aizmugurējā vāka uzdevums ir ieinteresēt tik ļoti lai pircējs grib grāmatu pirkt.

Muguras vāciņa svarīgākā daļa ir grāmatas apraksts, kas piedāvā pietiekami daudz detaļu, lai pircējs nevarētu pateikt "nē" to iegādei. Lasītājiem patīk uzzināt vairāk par autoru, un sīkākas ziņas par to, kas sarakstījis šo grāmatu.

Aizmugures vākam jāatstāj vieta arī Starptautiskajam standarta grāmatas numuram (vai ISBN kodam) un svītrkodam, kas tam nāk līdzi. Kopš 2007. gada visām grāmatām ir 13 ciparu ISBN kodi. Visbeidzot, aizmugurējam vākam ir jāietver visas grāmatas recenzijas un tur ari jāizvieto izdevēja logotips.

3.1. Grāmatas apraksts

Šeit vajadzētu parādīt lasītājiem, kāpēc viņiem ir jālasa jūsu grāmata un jāpastāsta, ko viņi var sagaidīt to lasot.

3.2. Recenzijas

Grāmatu recenzijas palīdz pārdot grāmatu un tie palīdz saprast grāmatas kvalitāti un ceļ uzticamību.

3.3. Autora biogrāfija

Tai vajadzētu būt nelielai pēc apjoma — apmēram trīs četri teikumi. Svarīgākie autora dzīves posmi, darbi un sasniegumi.

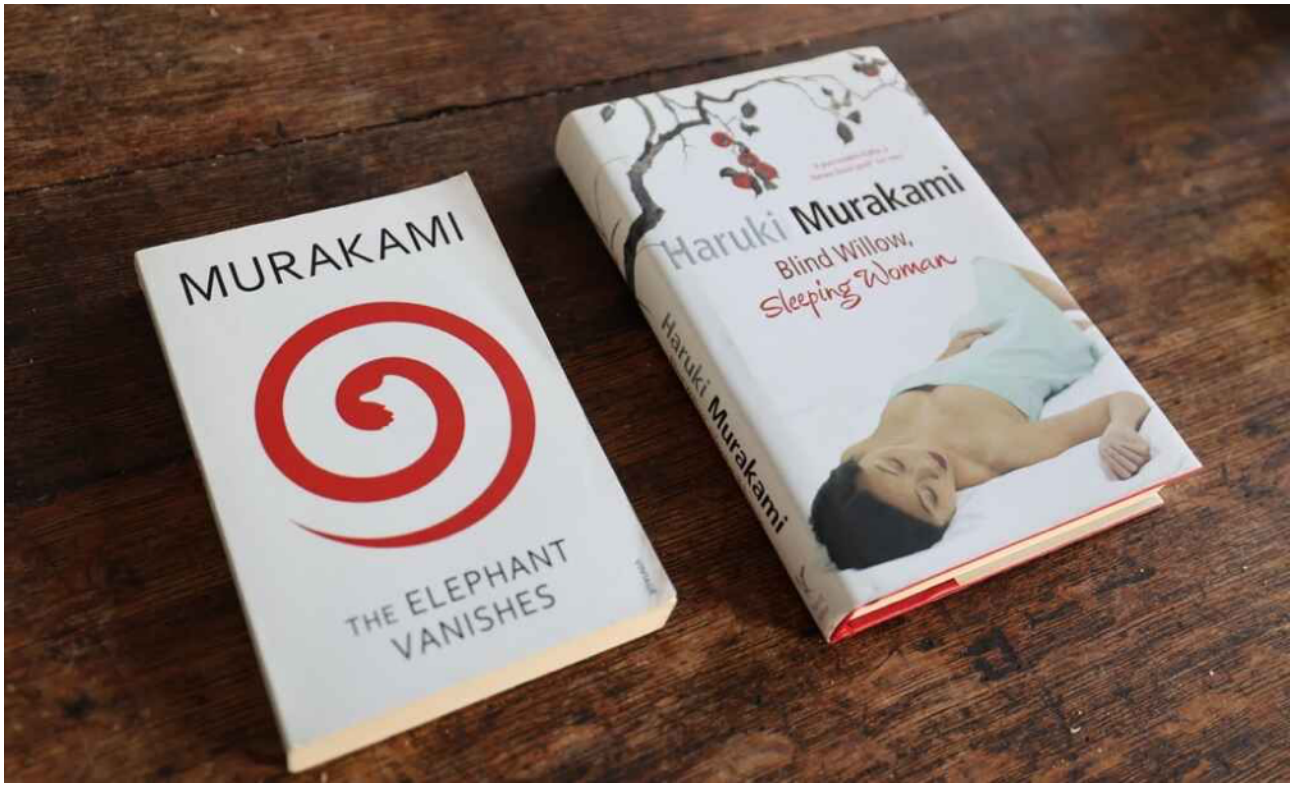
4. Grāmatas muguriņa

Gatavām grāmatām, kam ir vairāk nekā 130 lappušu nepieciešama arī muguriņa, kas kā daļu no vāka dizaina parāda grāmatas nosaukumu un autora vārdu. Pārliecinieties, vai to var viegli apskatīt sāniski lai grāmatu var viegli atrast plauktā.

5. Vāku veidi

Visas grāmatas dalās divos veidos. Cietajos vākos vai mīkstajos vākos. Grāmatas cietajos vākos dažkārt tiek izdotas ar papildus, noņemamiem papīra aizsarg vāciņiem, kas angļu valodā tiek dēvēti

par Dust jacket. Papīra grāmatas aizsarg vāciņi parasti ir apdrukāti. Visi šie grāmatu vāku tipi dara vienu un to pašu:

Identificē grāmatu;
Izpilda reklāmas funkciju;
Palīdz lasītājiem veidot priekštatu par grāmatu.

6. Vāka maketa šabloni

Jebkurš sevi cienošs izdevējs piedāvā unikālu vāka šablona izveides vietni, kur ņemot pa pamatu: lapu skaitu, izmēru, svaru var izveidot grāmatas vāka šablonu, ko varētu pēc tam izmantot grāmatas vāka maketēšanā.

Tālāk ir norādītas saites uz dažām populāram saitēm.

- **kdp.amazon.com**
- **ingramspark.com**
- **ingramcontent.com**

Secinājums

Profesionāls, skaisti noformēts grāmatas vāks, kas patiešām pārdod jūsu grāmatu, ir vērtīgs reklāmas rīks. Jebkurš izdevējs nekad neizlaidīs šo soli, un arī jums nevajadzētu to darīt. Un tagad atbildiet lūdzu uz jautājumiem:

No kā sastāv grāmatas vāks? Nosauciet elementus.
No kādiem elementiem sastāv grāmatas priekšējais vāks?
No kādiem elementiem sastāv grāmatas aizmugurējais vāks?
Kādi ir grāmatas vāku veidi?

LITERATŪRAS SARAKSTS

- The Complete Manual of Typography by James Felici
- Designing with Type: The Essential Guide to Typography by James Craig, William Bevington, Irene Korol Scala
- Elegantissima: The Design and Typography of Louise Fili by Louise Fili
- Exploring Typography by Tova Rabinowitz
- The Joy of Lettering: A creative exploration of contemporary hand lettering, typography & illustrated typeface by Gabri Joy Kirkendall, Jaclyn Escalera.
- Emotions Explained with Buff Dudes: Owlturd Comix by Andrew Tsyaston
- New Book Design by Robert Fawcett-Tang
- Typography. Advertising. Book Design by Max Bill, Bill Max, Christoph Bignens
- By Its Cover: Modern American Book Cover Design by Ned Drew, Paul Sternberge
- The First Apartment Book: Cool Design for Small Spaces by Kyle Schuneman, Kyle Schuneman, Joe Schmelzer